

Hänvisning
VN/21702/2022

Justitieministeriet

Kontaktperson
Pamela Baarmankirjaamo.om@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet**Bakgrund**

Justitieministeriet har den 1 september 2022 begärt ett utlåtande av Ålands landskapsregering om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Målsättningen med lagändringen är enligt propositionen att förtydliga förhållandet mellan de sekretessgrunder som gäller skydd för privatlivet i brottmål och att öka allmänhetens och mediernas möjligheter att få information om brottmål och om myndighetsbeslut som fattas i samband med dem. I propositionen föreslås att sekretessen för de mest centrala handlingar som upprättas vid förundersökning och åtalsprövning begränsas när utlämnandet av uppgifter är nödvändigt för att man ska förstå grunderna för beslutet i det ärende som undersökts, och utlämnandet av uppgifter inte sannolikt orsakar den som har del i saken skada, betydande olägenhet eller, utan vägande skäl, lidande.

Behörighetsfördelning

Regleringen av handlingars offentlighet inom landskaps- och kommunalförvaltningen omnämns inte särskilt i självstyrelselagens uppdelning av lagstiftningsbehörigheten mellan landskapets och rikets lagstiftande organ. Högsta förvaltningsdomstolen har dock redan 1973 konstaterat att rikets offentlighetslagstiftning inte kan tillämpas på landskapsstyrelsens handlingar, eftersom lagstiftningsbehörigheten för landskapets myndigheter hör till Åland. Åland har således egen offentlighetslagstiftning.

Den nuvarande offentlighetslagen (ÅFS 2021:79) för Åland trädde i kraft den 1 januari 2022. Rikets lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet är således huvudsakligen inte tillämplig på Åland, med undantag av de situationer som framgår av 4 § 7 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, det vill säga när myndigheterna i

landskapet Åland i landskapet utför uppgifter som ankommer på riksmyndigheterna. Ytterligare ett undantag utgör Ålands polismyndighet, vilken tillämpar rikets offentlighetslag också inom landskapets behörighetsområde genom landskapslagen (ÅFS 2021:115) om tillämpning av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet hos Ålands polismyndighet.

Landskapsregeringens ställningstagande

Landskapsregeringen konstaterar att ändringen som riket föreslår i 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet särskilt rör 24 § 1 mom. 26 punkten, dvs sekretess för handlingar som innehåller uppgifter om ett brottsoffer. En identisk sekretessgrund återfinns i 21 § 17 punkten landskapslagen om offentlighet. Efter den ändring som nu föreslås i rikets offentlighetslag kommer således sekretessgrunden till denna del att skilja sig mellan rikets och landskapets offentlighetslagar, vilket i praktiken inte torde medföra några problem. I och med att Ålands polismyndighet tillämpar rikets offentlighetslag kommer ändringen som nu föreslås att gälla för Ålands polismyndighet, men inte för resten av landskapets myndigheter.

Sammanfattningsvis konstaterar landskapsregeringen att då den föreslagna ändringen av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet huvudsakligen inte rör landskapet, har landskapsregeringen inte heller några vidare synpunkter att framföra om ändringen i rikslagstiftningen.

Vicelantråd

Harry Jansson

Rättssakkunnig

Pamela Baarman